

Kirken på landet

Studietur til Sydengland: Det kan landsogne lære af en presset Church of England

23 folkekirkepræster rejste til Sydengland på studietur. Her ses de i kirken i Silton, hvor præstestillingen har været ledig i 32 år, mens pensionerede præster holder gudstjenester ved kirken. Foto: Peter Ulvsgaard

2. november 2018 kl. 9:09

Af [Benjamin Birk Christophersen](#)

I mødet med en anden teologisk tradition og en grundlæggende anderledes struktur blev danske præster udfordret til at reflektere over deres egen situation og virke i et landsogn. Tre præster skriver om deres oplevelser på studietur til Salisbury Stift i Sydengland

I slutningen af oktober deltog 23 danske præster og provster i en studietur til Salisbury i det sydlige England. I Church of England har man i 30 år arbejdet med kirken på landet under overskriften "rural ministry", præstearbejde i landsogne.

Den erfaring kan muligvis komme folkekirkens mange landsogne til gavn. Det er en af tankerne bag studieturen "Præst på landet", der i

oktober blev arrangeret af Hasse Neldeberg Jørgensen. Han er projektleder på projekt "Kirken på landet" under FUV, Folkekirkens Uddannelses- og videnscenter.

"Kirken på landet" samarbejder med Salisbury Stift, som er udpeget som forsøgs- og udviklingsstift for arbejdet med "rural ministry" i Church of England. Det har blandt andet ført til oprettelsen af en særlig pastoralteologisk uddannelse, der uddanner til en præstegerning på landet. På studieturen diskuterede præsterne, hvorvidt der i Danmark er behov for en særlig uddannelse til landpræster. Og selvom der var forskellige holdninger, var der enighed om, at danske præster kan blive klædt bedre på til en præstestilling på landet, fortæller Hasse Neldeberg Jørgensen.

Kirke.dk har bedt nogle af sognepræsterne om at skrive om deres oplevelser på turen til Salisbury, og om hvad de tager med sig hjem fra mødet med kirken i Sydengland.

Kirken på landet

Sognepræst efter studietur til England: Landsognene skal ruste op, ikke pakke ned

"Lad os se kirken på landet og landsognene som et vigtigt indsatsområde og ikke blot som den del af kirken, man stirrer stift på, når der skal beskæres," skriver sognepræst Ian Ørtenblad efter studietur til Salisbury Stift i Sydengland

Læs også

Studietur til Sydengland: Det kan landsogne lære af en presset Church of England

Peter Ulvsgaard, sognepræst i Spentrup, Gassum og Asferg Sogne:

En mindre gruppe landpræster og provster fik under en rejse til det sydlige England, med filosofen Seneca's ord "frigjort sindet og sat

tanken i bevægelse". Dette skete møder med teologer, lønnede præster, ulønnede præster, frivillige pensionerede præster, uddannede lægfolk, frivillige og menigheder fra Church of England.

Den engelske kirke oplever meget lave dåbsprocenter og generelt svigtende opbakning. Frivillige bærer store dele af kirkens arbejde, ikke mindst fordi man mange steder har valgt, at der trods mange meget små sogne og meget få præster stadig skal holdes gudstjeneste hver søndag. Der uddannes lægfolk i menighederne, der kan varetage læsegudstjenester uden nadver, stå for børnegudstjenester og andre sociale arrangementer i kirken.

Uddelegeringen af opgaver til de mange lag af præster og lægfolk, er den engelske kirkes svar på mange middelalderkirker, dårlig økonomi og svigtende opbakning, men set med danske briller er faren stor for at segmentere kirken i lokalbefolkningen.

De mange ledelseslag i kirken, og bevidst artikuleret fokus på kald, mission og bøn forstærker indtrykket af en kirke i en konservativ kirkelig retning, der set med danske øjne ikke styrker kontakten til det brede lokalsamfund.

Fyldt af indtryk og respekt for en kirke, der kæmper for håb og en plads i folks liv, vender man taknemmelig tilbage til en folkekirke, der lever tættere på menighedens og folkets liv.

Milton sogn, hvor den ulønnede præst er tidligere bankmand, der lever af sin formue.
Foto: Peter Ulvsgaard

Søren-Herluf Sørensen, Dalby-Stubberup pastorat:

"Keep Calm and Carry on!" Den opfordring tog jeg med fra mit møde med kirken på landet i England. Upåagtet de historiske og

samfundsmæssige vilkår, der karakteriserer og definerer tilblivelsen af de to landes kirkelige landskab, så er noget af det afgørende talen om medlemmer.

Church of England er forpligtet på alle i samfundet, men uden medlemsregistrering og personregistrering som vi kender det, er det vanskeligt for præst og menighed i England at skabe de tilknytningspunkter, der er så afgørende herhjemme.

Med en dåbsprocent på under fem og følgelig ganske få konfirmationer, sammenholdt med et meget begrænset antal vielser og begravelser i kirkeligt regi, er Church of England sjældent til stede ved de vigtige hændelser i livet. Dette forklarer nogle af de udfordringer Church of England har.

Samtidig tydeliggøres hvor vigtig det er for Den danske Folkekirke, at vi har fokus på og lejlighed til at møde vores medlemmer, når der sker noget centralt og vigtigt i deres liv, når vi får børn, når vi får hinanden og når vi mister. De kirkelige handlinger er de vigtigste begivenheder og vores chance som kirke til at bidrage med et væsentligt budskab.

Så lad os ikke gribes af panik, men gribe lejligheden og udbygge de muligheder vi får. Når der sker noget vigtigt i menneskers liv, sker der også noget vigtigt i kirkens liv.

Helen Dawes er Team Rector (leder) for et team på fem i sognet Shaftesbury, Simon Chambers er Rural Dean (landprovst) i Blackmore Vale Deanery. Foto: Peter Ulvsgaard

Rebekka Brandt Kristensen, Søllested, Skovlænge og Gurreby

Sogne:

En af de ting, som er meget slående ved måden, præsterne i Salisbury Stift udøver deres gerning på, er, at bønner ligger som en underliggende tråd i alt, hvad de gør, og at selve stiftets målsætning er

at se sig selv som et samfund funderet i bøn. De ønsker igennem bønnen at forny håbet i en kirke, som er i stærk tilbagegang.

Håbet, som det, der definerer os som kristne. Håbet, som det, der holder vores fortid, nutid og fremtid sammen, som sætter os fri, giver mening og formål for vort liv. Håbet, som det, Gud gør med og i os, og dette håb kan så finde sit udtryk i vore liv, igennem handlinger, styrket af bønnen, ført af Helligånden.

Det giver dem styrke til selv i de mest døde sogne, at kæmpe for liv og vækst, at holde kirker åbne, og at opretholde gudstjenestelivet, også selvom det til tider kan virke håbløst.

Jeg tænker, at for os i folkekirken er det godt at huske dette håb, og åbne os for det. Det er også en mulighed for os. Det at bede er blevet en glemt, overset og hengemt evne, som vi nok gjorde godt i at beskæftige os mere med, hvad enten det er gennem faste bønner, fri bøn eller meditation.

Det er et fokus jeg har tænkt mig at arbejde videre med både i min præstegerning og mit trosliv.

Hasse Neldeberg leder morgensangen på Sarum College, hvor deltagerne boede under studieturen. Foto: Peter Ulvsgaard

Nævnt i artiklen:

Hasse Neldeberg Jørgensen
Provst, Malt Provsti

Peter Ulvsgaard
Sognepræst, Spentrup Sogn, Gassum Sogn og Asferg Sogn

Søren-Herluf Mohr Sørensen

Sognepræst, Dalby-Stubberup pastorat

Rebekka Maria Brandt Kristensen

Sognepræst, Søllested Sogn, Skovlænge Sogn, Gurreby Sogn

Kirke.dk

Udgivet af Kristeligt Dagblad

Vimmelskaftet 47

1161 København K

Tlf. 33 48 05 00

Abonnement: service@kirke.dk

Kontakt: redaktion@kirke.dk

Følg Kirke.dk:

Kirken på landet

Sognepræst efter studietur til England: Landsognene skal ruste op, ikke pakke ned

I oktober var 23 danske præster på studietur til Salisbury Stift. Ian Ørtenblad, tog flere ting med sig hjem fra Sydengland. Foto: Peter Ulvsgaard

2. november 2018 kl. 11:11

Af [Ian Ørtenblad](#)

"Lad os se kirken på landet og landsognene som et vigtigt indsatsområde og ikke blot som den del af kirken, man stirrer stift på, når der skal beskæres," skriver sognepræst Ian Ørtenblad efter studietur til Salisbury Stift i Sydengland

Så ser man Kriminalkommissær Barnaby lørdag aften.

Forsamlingssteder med skramlede stole. Slidte faste gulvtæpper i pletvenlige mønstre. The, kopper og udvalg af kiks. Kirkegårde med spredte gravsten og rigeligt græs. Og efter fem dage i Salisbury og omegn med gode kolleger ved man, at der – på nær mordraten – ikke rammes meget ved siden af.

Kurset bød på mange gode samtaler og oplevelser og lod undertegnede rejse hjem bekræftet i stoltheden ved at være præst på landet, fornyet i modet på at inddrage andre fra sognet i kirkelivet og forstærket i frimodigheden på at bruge og moderere kirkerummet, så det passer til vores tids udfordringer til folkekirken.

Og udover den personlige erfaringsberigelse fødtes også tanker om den hjemlige kirke, og nedenstående er ikke begrundet i den bekendte præstemangel, omend denne burde anspore kirkens folk til friske og nye tanker.

Nuvel. Når man studerer den engelske kirke bliver det udover herlighedsværdien et studium i, hvad denne kirke har af problemer og styrker.

Et problem er den ekstremt lave dåbs- og konfirmationsprocent, der medfører en beskedent medlemsprocent. Dette fører til det andet problem, som er, at de enkelte sogne kæmper med at skaffe midler til det daglige kirkeliv og til vedligeholdelse af de mange gamle kirker. Således hørte vi, hvordan der var skaffet penge til et udendørs toilet, da der blev samlet ind ved et afholdt menighedsmedlems begravelse!

Lægmandsgudstjenester og ulønnede præster

Den engelske kirkes styrke er evnen til at inddrage frivillige til mange arbejdsopgaver, hvilket støtter både økonomien og opbakningen til kirken.

En anden vigtig styrke er måden, hvorpå kirken har præster, ordinerede som læge, lønnede som frivillige eller selvlønnede. Der er mange niveauer af uddannelse, der kan føre til at måtte forestå gudstjenstlige opgaver. Vi mødte en mand, der var præst uden løn, fordi han havde følt sig kaldet til tjeneste, og efter en karriere i bankverdenen var det ikke nødvendigt at få løn!

Kirken på landet

Studietur til Sydengland: Det kan landsogne lære af en presset Church of England

En anden model var det såkaldte "house for duty", hvor en præst fik stillet et hus – en præstegård – gratis til rådighed mod at arbejde et

mindre antal dage om ugen.

Så i det enkelte sogn eller flersognspastorat kunne der være et helt hold af forkyndere med hver deres opgaver, hver deres uddannelse og hver deres aflønning. Og selvom denne model er som at få en firkantet klods gennem et trekantet hul, når man tænker på dansk folkekirkelig tradition og fagforeningspolitik, så var det ganske inspirerende. For selvom den engelske kirke på sin vis er både præstecentreret og hierarkisk, så har tanken om det almene præstedømme alligevel fået et ganske markant udtryk.

Undertegnedes bud er, at muligheden findes for at ruste op i stedet for at pakke ned. At kirken kan kæmpe mod i stedet for at flyde med. Denne mulighed kræver, at der tænkes nyt, og at traditionalister, konfessionalister og fagforeninger holder deres kæpheste i ro.

Når man så vender blikket mod kirkelivet i Danmark, må det medgives, at vi på flere punkter har bedre vilkår. Folkekirken har – ikke mindst på landet – en høj dåbs-, konfirmations- og medlemsprocent og har reelt set en fornem økonomi med overskud til grundig vedligeholdelse af bygninger med tilhørende honorering af konsulenter og eksperter.

Og i disse år, hvor der tales meget om kirken på landet, hvor befolkningen ofte er aftagende, og hvor sognene kan være små, kan der så – inspireret af engelske forhold – tænkes en anden tilgang end at nedlægge stillinger, sælge præstegårde og lave storpastorater?

Indfør diakoner og kateketer

Undertegnedes bud er, at muligheden findes for at ruste op i stedet for at pakke ned. At kirken kan kæmpe mod i stedet for at flyde med. Denne mulighed kræver, at der tænkes nyt, og at traditionalister, konfessionalister og fagforeninger holder deres kæpheste i ro.

Idéen er, at kirken skal have flere præster på landet og lade præstegårdene bebo.

Man kunne have en model á la “house for duty” hvor en præst, der måske var pensioneret, kunne bo gratis i en præstegård og så skulle afholde gudstjenester og forestå enkelte menighedsopbyggende aktiviteter.

Der kunne også være stillinger på halv tid til halv løn, men med et helt hus; dette kunne være en model for en børnefamilie, der ønsker sig mere tid, eller for en ældre præst, der gerne vil have en blid overgang til pensionistlivet.

I sammenhæng hermed skulle der oprettes kortere uddannelser, så også andre end teologer kunne virke som forkyndere i folkekirken, naturligvis med det fornødne tilsyn og samarbejde med andre. Der tænkes her også på diakoner og kateketer.

Spar på kalkning og lad græsset gro

Men en sådan oprustning af kirke- og menighedsliv ville formentlig også føre til flere omkostninger, også selvom det skete med alternative aflønningsforhold.

Meget kunne spares i kirkerummene, hvor der kunne kalkes sjældnere, males og vedligeholdes mindre. Kirkerne og kulturskatten skal ikke forfalde, men det gør ikke noget, at inventaret bærer præg af brug og liv, som det gør i England. Og lad os så i øvrigt måtte bruge kirkerne til gavn for menigheden og ikke som små museer, lad os kunne tage bænke ud, lave småkøkkener og samlingssteder på vores tids betingelser.

Meget kunne også spares på kirkegårdene, der med fordel kunne minde mere om dem i England. Uden helt at skippe den danske kirkegårdskultur kunne græsset godt vokse sig længere, ligesom der kunne være mindre grus, der skulle rives og færre hække, der skulle klippes.

Det bemærkes, at der i det nævnte afsnit af Kommissær Barnaby indgik en havekyndig, der var knotten, fordi han havde håbet at få tjansen på kirkegården, men ikke fik det, fordi en anden tog sig af det frivilligt og ulønnet, og det kunne menighedsrådet ikke modstå, som det blev forklaret.

Og vel er der grund til taknemmelighed over vore smukke kirker og kirkegårde og de velholdte præstegårde, men tænk, hvis noget kunne gøres anderledes i en tid som vores, hvor tilknytningen til folkekirken ikke på samme måde vil være en selvfølge, og hvor forholdet mellem by og land forskubbes stadig mere.

Så lad os se kirken på landet og landsognene som et vigtigt indsatsområde og ikke blot som den del af kirken, man stirrer stift på,

når der skal beskæres og udlignes i præstebemandingen imellem stifterne.

Det kræver dog, at provster, biskopper og andre ikke stikker halen mellem benene og gør det bekvemme og nemme, men tør vove at lade kirken logre med halen af glæde, stolthed og begejstring, hvorfor opfordringen hjemvendt fra det engelske skal være:

Vov! Vov!

Nævnt i artiklen:

Ian Ørtenblad

Sognepræst, Døstrup-Molden Pastorat, Tønder Provsti, Ribe Stift

Kirke.dk

Udgivet af Kristeligt Dagblad

Vimmelskafte 47

1161 København K

Tlf. 33 48 05 00

Abonnement: service@kirke.dk

Kontakt: redaktion@kirke.dk

Følg Kirke.dk:

